

Innhold (2.år)

pr 10.09.07

Innhold (2.år)	pr 25.05.07 (ny)	1
Innledning		3
Mål for 2. studieår		4
Modul 1: Sykepleie - fag, profesjon og vitenskap		5
2.1.1 Sykepleiens vitenskapsteoretiske grunnlag		5
2.1.2 Sykepleiens teoretiske og historiske grunnlag		6
2.1.3 Sykepleiens etiske grunnlag		7
Modul 2: Sykepleie - helse, sykdom og lidelse		9
2.2.1 Helsefremmende og forebyggende arbeid (sykepleie generelt) overfor barn og unge (spesielt)		9
2.2.2 Sykepleie til eldre		10
2.2.3 Sykepleie til mennesker med langvarig sykdom II		12
2.2.4 Sykepleie til pasienter med psykiske lidelser		15
2.2.5 Farmakologi og legemiddelhåndtering II		16
2.2.6 Mikrobiologi og hygiene II		17
Modul 3: Sykepleie – folkehelse og samfunn		19
2.3.1 Sykepleierens organisatoriske kompetanse II		19
2.3.2 Sykepleierens kompetanse i flerkulturelt mangfold II		21
2.3.3 Folkehelsevitenskap		21
Modul 4: Sykepleierens handlingskompetanse (praksisstudier)		23
2.4.1 Praksisstudier: Eldre og langtidssyke		23
2.4.2 Praksisstudier: Psykisk helsearbeid		24
2.4.3 Prosjektorganiserte praksisstudier: Helsefremmende og forebyggende arbeid		24
Modul 5: Sykepleie – samhandling, metoder og læring		25
2.5.1 Læring og informasjonskompetanse II		25
2.5.2 Klinisk kommunikasjon og relasjonskunnskap II		25
2.5.3 Praktiske ferdigheter II		26
2.5.4 Dokumentasjon av sykepleie II		28
2.5.5 Akuttkurs II		29
Semesteroppgave		30
Studieoppgaver - presentasjonsmappe		30
Studieoppgave 1 Sykdomslære		32
Studieoppgave 2 Marginaliserte grupper		32
Studieoppgave 3 Dokumentasjon av sykepleie		33
Studieoppgave 4 Helse, livsstil og samfunn		33
Studieoppgave 5 Symptom-mestring og rehabilitering		34
Studieoppgave 6 Omsorg for pasienter med demens		35
Studieoppgave 7 Pasienter med psykose		35
Studieoppgave 8 Forklaringsmodeller for behandlingen av pasienter med psykiske lidelser		36
Studieoppgave 9 Livreddende førstehjelp - bilulykke		36
Skjematisk oversikt over innhold i presentasjonsmappen		38

Studieoppgaver knyttet til praksisstudiene	39
Studieoppgaver knyttet til praksisstudier i forhold til eldre og langtidssyke.....	39
Studieoppgaver knyttet til praksisstudier i psykisk helsearbeid	40
Studieoppgaver knyttet til prosjektorganiserte praksisstudier	42
Litteraturliste	44

Innledning

Undervisningsplanen beskriver hvordan fagplanens mål søkes oppfylt i løpet av studieåret. Den beskriver modulenes innhold i form av kurs, litteratur og studieoppgaver. Planen er nummerert på en slik måte at det første tallet angir årsenheten, det andre tallet viser til modulnummeret og det tredje tallet viser til kurs i modul 1, 2, 3 og 5, og til praksisstudier i modul 4.

Fokus i 2.studieår er rettet mot helsefremmende og forebyggende arbeid til friske, utsatte grupper, og mot sykepleie til eldre, pasienter med langvarig sykdom og pasienter med psykiske lidelser. Praksisstudiene er organisert i tre perioder og skal bidra til at studenten oppnår handlings- og beredskapskompetanse i sykepleie overfor de aktuelle målgruppene gjennom prosjektorganiserte og kliniske studier.

Oslo, 25. mai 2007

Studielederne for bachelorstudiet

Mål for 2. studieår

Målet er at studenten:

- anvender sykepleiens sentrale begreper og kompetanseområder i klinisk praksis og i studieoppgaver
- handler faglig etisk, estetisk og juridisk forsvarlig med vekt på pasientens verdighet og integritet
- utøver sykepleie i forhold til barn og unges behov for helsefremming og forebygging
- utøver sykepleie i forhold til eldre og langtidssyke pasienter og deres pårørende med vekt på verdighet og integritet
- utøver sykepleie i forhold til pasienter med psykiske lidelser og deres pårørende med vekt på verdighet og integritet
- har forståelse for oppbygging og organisering av helsetjenestetilbudet generelt, og sykepleietjenesten spesielt på globalt, nasjonalt, regionalt og lokalt nivå
- har forståelse for sammenhengen mellom kultur, helse, samfunn og livsstil
- viser kommunikativ kompetanse i møte med pasienter og pårørende i helserelaterte forandringsprosesser
- har forståelse for sykepleieterminologier/klassifikasjoner og anvender dette i elektronisk pasientjournalssystem
- viser ansvarlighet for egen og andres læring gjennom læringsfellesskapet

Modul 1: Sykepleie - fag, profesjon og vitenskap

2.1.1 Sykepleiens vitenskapsteoretiske grunnlag

Hensikt

Hensikten er at studenten bruker sykepleiens vitenskapsteoretiske grunnlag og forskningsprosessen.

Innhold

- Vitenskapsteori: naturvitenskap, humanistisk vitenskap, samfunnsvitenskap.
- Sykepleievitenskap henter sitt fundament fra de nevnte vitenskaper.
- Forskningsprosessen: litteraturstudier (gjennomgang av teori, tekstkritikk, vurdering av forskningsartikler), formulering av problemstilling, design, formidling av resultater.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, prosjekt, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Johannessen, A., Tufte, P.A., Kristoffersen, L. (2006) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (3.utg) Oslo: Abstrakt forlag

Rognsaa, A. (2003). *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Ruyter, K.W., Førde, R., Solbakk, J.H. (2000). *Medisinsk etikk.. En problembasert tilnærming*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis. Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Anbefalt litteratur

Polit, D.F., Beck, C.T. (2004). *Nursing Research. Principles and Methods*. (7.ed) Philadelphia, Pa.: Lippincott Williams & Wilkins.

Willman, A., Stoltz, P. (2003) *Evidensbaseret sygepleje - en bro mellem forskning og klinisk virksomhed*. København: Gads forlag

2.1.2 Sykepleiens teoretiske og historiske grunnlag

Hensikt

Hensikten er at studenten har innsikt i og anvender kunnskap om sentrale pasientfenomener og –begreper. Disse relateres til sykepleieteorier, modeller og forankres i et historisk perspektiv.

Innhold

- Teorienes begreper og beskrivelse av pasientfenomener: behov/ressurser/egenomsorg, stimulus/respons/adaptasjon, lidelse/håp/mening, livskvalitet/mestring og livsverden/kroppslig kunnskap.
- Begreper nedfelt som sykepleiediagnoser og sykepleieresultater i relasjon til de ulike teoriene.
- Psykisk helsearbeid (og psykiatrisk sykepleie) lys av hvordan psykiske lidelser har blitt sett på og behandlet gjennom historien

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Benner, P., Wrubel, J. (2001). *Omsorgens betydning i sygepleje: stress og mestring ved sundhed og sygdom*. København: Munksgaard

Eriksson, K. (1995). *Det lidende mennesket*. Oslo: Tano

Henderson, V. (1998). *Sykepleiens natur: en definisjon og dens konsekvenser for praksis, forskning og utdanning: refleksjoner etter 25 år*. Oslo: Universitetsforlaget.

Martinsen, K. (2005) *Omsorg i sykepleie – en moralsk utfordring*. I: Martinsen, K. *Samtalen, skjønnets og evidensen*. Oslo: Akribes

Martinsen, K. (2003). *Omsorg, sykepleie og medisin*. (2.utg.) Oslo: Tano

Orem, D. (2001). *Nursing: concepts of practice*. (6th ed.) St.Louis: Mosby

Roy, C., Andrews H. A. (1999). *The Roy adaptation model*. (2nd ed.) Stamford: Appleton and Lange

Skretkowicz, V. (red.) (1997). *Florence Nightingale Notater om sykepleie*. Samlede utgaver. Oslo: Universitetsforlaget

Travelbee, J. (1999). *Mellommenneskelige forhold i sykepleien*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Fause, Å., Micaelsen, A. (2002). *Et fag i kamp for livet. Sykepleiefagets historie i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget

Anbefalt litteratur

Kirkevold, M. (1998). *Sykepleieteorier - analyse og evaluering*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Knutstad, U., Kamp Nielsen, B. (2005). *Sykepleieboken 2*. Oslo: Akribes

Kristoffersen, N. J., Nortvedt, F., Skaug E.A. (red). (2005). *Grunnleggende sykepleie*, bind 1-4. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Mathisen, J. (2006) *Sykepleiehistorie: ideer, mennesker, muligheter*. (2.utg). Oslo: Gyldendal akademisk

Rustøen, T. (2001). *Håp og livskvalitet – en utfordring for sykepleieren?* Oslo: Gyldendal akademisk

Steen, T. (red) (2005). *Asylet*. Oslo: Aschehoug

von Krogh, G. (2005). *Begreper i psykiatrisk sykepleie*, (2.utg.) Oslo: Fagbokforlaget

2.1.3 Sykepleiens etiske grunnlag

Hensikt

Hensikten er at studenten tilegner seg forståelse for problemstillinger knyttet til utsatte og svake grupper og reflekterer over egne verdier og sykepleiens verdigrunnlag.

Innhold

Kurset vil omfatte tema knyttet til friske, utsatte og svake grupper i helsevesenet og samfunnet.

- Etiske problemstillinger knyttet til forholdet mellom sykepleierens ansvar for den enkelte pasient med vekt på nærhet, likhet, rettferdighet og solidaritet
- Marginaliserte grupper
- Nærhetsetikk og etisk refleksjon
- Helsepolitiske prioriteringer og ressursfordeling

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Henriksen, JO., Vetlesen, AJ. (2006). *Nærhet og distanse. Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker.* (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Slettebø, Å. (2002). *Sykepleie og etikk.* (3.utg.) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Anbefalt litteratur

Myhrvold, T. (2003). The exclusion of the other: challenges to the ethics of closeness. *Nursing Philosophy*, vol. 4, s. 33-43. www.blackwellpublishing.com/journals/nup

Modul 2: Sykepleie - helse, sykdom og lidelse

2.2.1 Helsefremmende og forebyggende arbeid (sykepleie generelt) overfor barn og unge (spesielt)

Hensikt

Hensikten er at studentene skal ha kunnskap om og forståelse for helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid overfor friske, utsatte grupper. Kurset fokuserer på utfordringer i forhold til ivaretagelse av grunnleggende behov hos barn, ungdom og gravide.

Innhold

Svangerskap, fødsel, barseltid, barns normalutvikling og faktorer som knytter seg til ungdoms fysiske og psykososiale helse som spisevaner, fysisk aktivitet, seksualitet og samliv, abort, røyking, alkohol og rusmidler, og ulykkesforebyggende arbeid.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Holan, S. (red). (2000). *Det nye livet. Svangerskap, fødsel og barseltid*. Bergen: Fagbokforlaget

Misvær, N., Oftedal, G. (red). (2006). *Håndbok for helsestasjoner 0 – 5 år*. (2.utg.) Oslo: Kommuneforlaget.

Mæland, J.G. (2005). *Forebyggende helsearbeid - i teori og praksis*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget

Sortland, K. (2007). *Ernæring: mer enn mat og drikke*. (3.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.

Økland, T., Glavin, K. (2005). *På ungdoms premisser: Helsestasjon for ungdom*. Oslo: Akribe

Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Anbefalt litteratur

American Academy of Pediatrics (AAP), (2005). Breastfeeding and the Use of Human Milk. *Pediatrics*, 115 (2), 496-506.

Brudal, L.F. (2000). *Psykiske reaksjoner ved svangerskap, fødsel og barseltid*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bugge, K.E. (2006). *Støtte til mestring i sorg for barn, ungdom og deres familier*. HiO-rapport, nr.10. Isbn 82-579-4494-7

Dyregrov, A. (2000). *Barn og traumer*. En håndbok for foreldre og hjelpere. Bergen: Fagbokforlaget

Helseth, S. (2001). Psykososialt arbeid på helsestasjonen. I: *Vård i Norden*. Vol.21 (2) s.16-20

Helseth, S. (2001). Livskvalitet hos barn. Livskvalitet som styrende begrep i helsefremmende og forebyggende arbeid blant barn. I: *Vård i Norden*. Vol.21 (1) s.40-44

Henriksen, T., Haugen, G., Bollerslev, J., Kolset, S.O., Drevon, C.A., Iversen, P.O., Clausen, T. (2005). Ernæring i fosterlivet og fremtidig helse. *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 125 (4), s.442-444

Haavet, O.R. (red) (2005). *Ungdomsmedisin*. Oslo: Universitetsforlaget

Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter*. Oslo: Universitetsforlaget

Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse (2003) ... *sammen om psykisk helse...* <http://www.regjeringen.no/>

2.2.2 Sykepleie til eldre

Hensikt

Hensikten er at studenten har kunnskap om eldre, og deres opplevelse av sviktende helse. Videre skal studenten tilegne seg kunnskap om relevante sykdomstilstander og rehabilitering av disse.

Innhold

- Pasientfenomener og spesielle forhold hos den eldre pasient og hans/hennes pårørende, samt relevante intervensjoner. Aktuelle temaer er å være pårørende til pasient med Alzheimer, tap og sorg, avhengighet/uavhengighet, overgrep og krenkelser, opplevelse av å være annerledes på grunn av annen etnisk bakgrunn, lidelse, smerte, verdighet, håp, angst, depresjon, og seksualitet/samliv.
- Aktuelle sykepleieintervensjoner er omsorg ved livets slutt, kommunikasjon med pasienter med demenssykdommer, rehabilitering og tilfredsstillelse av grunnleggende behov hos eldre.
- Patologi og behandlingsformer knyttet til sykdommer som er vanlig hos eldre: demens (Alzheimers sykdom), hjertesvikt, katarakt, kronisk glaukom, aldersbetinget hørselstap, brudd.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisseminar, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Bondevik, M. (2000). *De eldste eldre. Erfaringer og refleksjoner*. Oslo: Gyldendal akademisk

Bondevik, M., Nygaard, H.A. (red) (2006) *Tverrfaglig geriatri: en innføring*. (2.utg.) Bergen: Fagbokforlaget

Bredland, E.L., Linge, O.A., Vik, K. (2002). *Det handler om verdighet. Ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid*. (2.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk.

Eliopoulos, C. (2005). *Gerontological nursing*. (6th ed) Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Engedal, K. m. fl.(2002). *Makt og avmakt. Rettighetsbegrensninger og bruk av tvangstiltak i institusjoner og boliger for eldre*. Sem: Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens.

Engedal, K., Haugen, P.K. (2005) *Demens. Fakta og utfordringer*. (4.utg.) Tønsberg: Aldring og helse

Fjørtoft, A.K. (2006) *Hjemmesykepleie. Ansvar, utfordringer og muligheter*. Bergen: Fagbokforlaget

Heap, K. (2002). *Samtalen i eldreomsorgen: kommunikasjon, minner, kriser og sorg*. (3.utg.) Oslo: Kommuneforlaget.

Karoliussen, M., Smebye, K.L. (1997). *Eldre, aldring og sykepleie*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget

Nord, R., Eilertsen, G., Bjerkreim, T. (red) (2005). *Eldre i en brytningstid*. Gyldendal akademisk.

Ranhoff, A.H., Schmidt, G., Ånstad, U. (red) (2007) *Sykehjemsmedisin. Håndbok i praktisk sykehjemsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget

Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Anbefalt litteratur

Austgard, K. (2002). *Omsorgsfilosofi i praksis: å tenke med filosofen Kari Martinsen i sykepleien*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag

Bjørk, I. T. et al (red). (2002). *Møte mellom pasient og sykepleier*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Degnæs, B. (2003). *Året med tusen dager*. Oslo: Gyldendal akademisk

Elstad, A.K. (1988) *Maria, Maria*. Oslo: Aschehoug

Gjengedal, E., Hanestad, B. R. (red.) (2001). *Å leve med kronisk sykdom. En varig kursendring*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag

Haugen, P. K., Kruger, R.E. (1999). *Din tanke er din skjebne: Sol Seim og hennes forskning*. Akribe.

Heggdal, K. (2006) *Sykepleiedokumentasjon*. Oslo: Gyldendal akademisk

Kirkevold, M., Ekern, K. S. (red). (2001). *Familien i sykepleiefaget*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Malmedal, W.(1999). *Sykehjemmets skyggesider. Når beboere i sykehjem utsettes for krenkelser og overgrep*. Oslo: Kommuneforlaget.

Martinsen, K. (2006). *Care and vulnerability*. Oslo: Akribe

McCaffery, M., Beebe, A. (1996). *Smerter. Lærebok for helsepersonell*. Oslo: Ad Notam Gyldendal AS.

Peery, J., Galloway, S., Bottoff, J., Nixon, S. (2005). Nurse – patient communication in dementia. I: *Journal of Gerontological Nursing*. April, s. 43-52

Rustøen T, Wahl AK, Hanestad BR, Lerdal A, Paul S, Miaskowski C. (2005). Age and the Experience of Chronic Pain: Differences in Health and Quality of Life Among Younger, Middle-Aged, and Older Adults. *Clin J Pain*. 21:513-523.

Smebye, K.L., Rokstad, AM.M. (red) (2007) *Personer med demens. Møte og samhandling*. Oslo: Akribe (utgis september 2007)

Sortland, K. (2007). *Ernæring: mer enn mat og drikke*. (3.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.

Stabell, A. (2003). Beboernes avhengighet og uavhengighet – pleiepersonalets dilemma? *Norsk tidsskrift for sykepleieforskning*, nr.4, s.260-280

St.meld.nr.20 (2006-2007) *Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller*. <http://www.regjeringen.no>

St. meld. Nr 21 (1998-99). *Ansvar og meistring. Mot ein heilskapeleg rehabiliteringspolitikk* <http://www.regjeringen.no>

2.2.3 Sykepleie til mennesker med langvarig sykdom II

Hensikt

Hensikten er at studenten har kunnskap og forståelse om hvordan langvarig sykdom påvirker mennesket, og hvordan sykepleieren på denne bakgrunn kan intervensere.

Innhold

- Pasientfenomener og spesielle forhold hos pasienter med langvarig sykdom og hans/hennes pårørende som har betydning for pasientens helse og livskvalitet. Det kan være pasientfenomener knyttet til opplevelse av å være langvarig syk, smerte, tapsopplevelse, sorg, isolasjon og håpløshet.
- Sykepleie i relasjon til rehabilitering og endringsfokuserte strategier, og hjelp til symptommestring ved bl.a. diabetes mellitus, multippel sklerose, Parkinson sykdom, helseskadelig overvekt, revmatoid artritt, osteoporose og kronisk smerte.
- Patologi, diagnostisering og medisinsk behandling knyttet til sykdommer i nervesystemet (multippel sklerose, epilepsi, Parkinson), hormonsystemet (diabetes mellitus), helseskadelig overvekt og bevegelsesapparatet (osteoporose, revmatoid artritt). Komplementære behandlingsformer. Musikk og helse.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur**Basislitteratur**

Almås, H. (red) (2001). *Klinisk sykepleie*, bind I og II. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Barth, T., Børtveit, T., Prescott, P. (2001). *Endringsfokuseret rådgivning*. Oslo: Gyldendal akademisk

Knutstad, U., Nielsen, B. (red) (2006). *Sykepleieboken 2. Teoretisk-metodisk grunnlag for klinisk sykepleie*. (2.utg.) Oslo: Akribe.

McCaffery, M., Beebe, A. (1996). *Smerter. Lærebok for helsepersonell*. Oslo: Ad Notam Gyldendal AS.

Mekki, T.E., Pedersen, S. (red.) (2007). *Sykepleieboken 1. Grunnleggende sykepleie*. (3.utg.) Oslo: Akribe

Sortland, K. (2007). *Ernæring: mer enn mat og drikke*. (3.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.

Wekre, L.L., Vardeberg, K. (red.) (2004) *Lærebok i rehabilitering - når livet blir annerledes*. Bergen: Fagbokforlaget

Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Aasgaard, T. (2006). *Musikk i helsefag: fysioterapi, ergoterapi og sykepleie*. I: Aasgaard, T. (red) *Musikk og helse*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Anbefalt litteratur

Claudi, et al. (2000). *Kvalitetsutvikling av diabetesomsorgen. NSAMs handlingsprogram for diabetes i allmennpraksis.*

Detsky, A.S. et al. (1987). What is subjective global assessment of nutritional status? *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*. Vol 11, Issue 1, p. 8-13

Dodd, M. et al. (2001). Advancing science of symptom management. *Journal of Advanced Nursing*, 33(5), s.668-676

Gjengedal, E., Hanestad, B. R. (red.) (2001). *Å leve med kronisk sykdom. En varig kursendring*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Backer, JH. (2006). The symptom experience of patients with Parkinson's disease. [*J Neurosci Nurs.*](#), 38(1):51-7.

Jenum AK, Lorentzen C, Anderssen SA, et al. (2003). Promoting physical activity in a multi ethnic district - methods and baseline results of a pseudo-experimental intervention study. *Eur J Cardiovasc Prev Rehabil.*, 10(5):387-396.

Langer, J.W. (2004). *Alternativ behandling. Metoder og virkninger*. Cappelen Forlag AS

Osborne RH, Buchbinder R, Ackerman IN. (2006). Can a disease-specific education program augment self-management skills and improve Health-Related Quality of Life in people with hip or knee osteoarthritis? [*BMC Musculoskelet Disord.*](#), 30;7:90.

Ribu, L., Wahl, A. (2004). Living with diabetic foot ulcers: a life of fear, restrictions, and pain. *Ostomy Wound Manage* 50(2): 57-67.

Ribu, L, Hanestad, B, Moum, T, Birkeland, K, Rustoen, T. (2006). A comparison of the health-related quality of life in patients with diabetic foot ulcers, with a diabetes group and a nondiabetes group from the general population. *Qual Life Res.* 2007 Mar; 16(2):179-89. E pub 2006 Nov 8.

Rognstad, S., Straand, J. (2004). Vet fastlegen hvilke medisiner hjemmesykepleien gir pasientene. *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening*, 6(124), 810-812.

Ruggerio, L (2000) Helping people with diabetes change behaviour: from theory to practice. *Diabetes Spectrum*, 13(3):125-139

Sinclair VG, Scroggie J. (2005). Effects of a cognitive-behavioral program for women with multiple sclerosis. [*J Neurosci Nurs.*](#), 37(5):249-57, 276.

St. meld. Nr 21 (1998-99). *Ansvar og meistring. Mot ein heilskapeleg rehabiliteringspolitikk* <http://www.regjeringen.no/>

Aambø, A. (2004). *LOS: løsningsorienterte samtaler*. Oslo: Gyldendal akademisk.

2.2.4 Sykepleie til pasienter med psykiske lidelser

Hensikt

Hensikten er at studenten opparbeider seg kunnskap og forståelse for å kunne møte pasienter med psykiske lidelser og deres pårørende.

Innhold

Kurset vil ta for seg hvordan Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern setter rammer for behandlingen og hvordan man kan klassifisere psykiske lidelser. Kurset vil ta for seg de vanligste problemstillingene man kan møte hos pasienter innen psykisk helsevern og redegjøre for noen av behandlingsmetodene sykepleiere kan bruke.

Kurset skal gi studentene innsikt i hvordan man velger å forstå og forklare psykisk lidelse, noe som igjen vil gi retning til den behandlingen pasientene får. En viktig del av kurset er at studenten skal få innsikt i og forståelse for pasientens opplevelse av psykisk lidelse.

Kurset skal gi studentene innsikt i hvordan psykiske lidelser kan forstås i et relasjonelt perspektiv, bevisstgjøre studentene med tanke på egen relasjonskompetanse og betydningen av å utvikle denne.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Almvik, A. Borge, L. (red) (2006) *Psykisk helsearbeid i nye sko*. Bergen: Fagbokforlaget

Hummelvoll J. K. (2004). *Helt – ikke stykkevis og delt. Psykiatrisk sykepleie og psykisk helse*. (6.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Snoek, J. E., Engedal, K. (2004). *Psykiatri. Kunnskap, forståelse, utfordringer*. (2.utg.) Oslo: Akribe

Vatne, S. (2006). *Korrigere og anerkjenne: relasjonens betydning i miljøterapi*. Oslo: Gyldendal akademisk

von Krogh, G. (2005). *Begreper i psykiatrisk sykepleie – sykepleiediagnoser, ønsket pasientstatus og sykepleieintervensjoner*. Bergen: Fagbokforlaget.

Anbefalt litteratur

Andersen, A. J. W., Karlsson, B. (red). (1998). *Psykiatri i endring. Forståelse og perspektiv på klinisk arbeid*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Cappelen, T.P., (2004). "Dobbeltdiagnosepasienter – en interessant målgruppe for sykepleiere?" *Sykepleien* nr 1.

Eknes, J., Jansson, C., Bakken, TL., Larsen, KE, Stordal, M.O. (2005). Mange kan få det bedre. EMBLA, nr.4 <http://www.frifagbevegelse.no/embla-fontene/article1908162.ece>

Grøholt, B. et al. (2001). *Lærebok i barnepsykiatri*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kirkevold, M., Ekern, K. S. (red.) (2001). *Familien i sykepleiefaget*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykisk helsevernloven). <http://www.lovdatab.no/>

Lov om sosiale tjenester mv. (Sosialtjenesteloven). <http://www.lovdatab.no/>

Mehlum, L. (red.) (1999). *Tilbake til livet*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Rådet for psykisk helse (2007) *Psykisk helse i et flerkulturelt samfunn*

St.meld. 25 (1996-97). *Åpenhet og helhet*. Om psykiske lidelser og tjenestetilbudene.

Aakerholt, A. (2006). Rus og psykisk lidelse – faglige og organisatoriske utfordringer. *Tidsskrift for Psykisk helsearbeid* nr.3, Vol.3

2.2.5 Farmakologi og legemiddelhåndtering II

Hensikt

Hensikten er at studenten har kunnskap i farmakologi relatert til ulike sykdommer. Studenten videreutvikler kunnskaper om praktisk legemiddelhåndtering og risikomomenter.

Innhold

I kurset inngår temaene farmakologi, legemiddelhåndtering, lover og forskrifter knyttet til legemiddelhåndtering, inkludert anvendelse av Felleskatalogen. Kvalitetssikring i forbindelse med legemiddelhåndtering. Spesielle forhold angående beboere i sykehjem og praktisering av tvangsmedisinering.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Fastbom, J. (2002). *Eldre og legemidler*. Oslo: Kommuneforlaget

Jacobsen, D., Vennerød, A.M. (red.) (1999). *Farmakoterapi for helsepersonell*. (2.utg.) Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Olsen, L.A., Rygg, L.Ø. (2004). *Praktisk legemiddelhåndtering*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Anbefalt litteratur

Christensen, T.B., Onstad, S. (2003). Tvangsbehandling med legemidler i en psykiatrisk akuttavdeling. *Tidsskrift for den norske lægeforening*, 123: 921-4

Forskrift om legemiddelforsyningen m.v. i den kommunale helsetjeneste
<http://www.lovdata.no/>

Molven, O. (2006). *Sykepleie og jus*. (2.utg) Oslo: Gyldendal akademisk

2.2.6 Mikrobiologi og hygiene II

Hensikt

Mikrobiologi: Hensikten er at studenten har kunnskap om infeksjonsforsvar, mottakelige grupper, antimikrobiell behandling, utvikling av resistens og immunisering og at studenten anvender kunnskap om mikroorganismenes levemåte, virulens og smittemåte i det infeksjonsforebyggende arbeid.

Hygiene: Hensikten er at studenten har kunnskap om prøvetaking og diagnostikk og infeksjonssykdommer i sykehjem/hjemmesykepleien, viser forståelse for forebygging og behandling av infeksjonssykdommer i sykehjem/hjemmesykepleien, samt tar medansvar for den hygieniske standard på praksisstedet.

Innhold

Mikrobiologi: Vertsorganismer, infeksjonsforsvar og mottakelige grupper for infeksjon, antimikrobiell behandling og utvikling av resistens og immunisering.

Hygiene: Prøvetaking og diagnostikk, infeksjonssykdommer i sykehjem og i hjemmesykepleien.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier, evt. temadag og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Hovig, B., Lystad, A. (2001). *Infeksjonssykdommer: epidemiologi, mikrobiologi og smittevern*. (4.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Anbefalt litteratur

Andersen, B.M. (2006) (red) *Håndbok i hygiene og smittevern – sykehjem og langtidsinstitusjoner*. Avdeling for hygiene og smittevern - Ullevål universitetssykehus og Høyskolen Diakonova

Eriksen, H-M., Elstrøm, P., Harthug, S., Akselsen, P.E. (2005). "Smittevern i helseinstitusjoner for eldre". *Tidsskrift For Norsk Lægeforening*, 125: 1835-7

Harboe, E., Reiersen, R., Holberg-Petersen, M., Natås, O.B. (2003) Smitte med meticillinresistente gule stafylokokker til pleiepersonalet i hjemmesykepleien. I: *Tidsskrift For Norsk Lægeforening*, nr.3, 123: 319-21

Lov om vern mot smittsomme sykdommer (Smittevernloven) <http://www.lovdatab.no/>

Nasjonalt Folkehelseinstitutt (2004). *Nasjonal veileder for håndhygiene*.

Watando, A., Ebihara, S., Ebihara, T., Okazaki, T., Takahashi, H., Asada, M., Sasaki, H. (2004). "Daily Oral Care and Cough Reflex Sensitivity in Elderly Nursing Home Patients." *Chest*, 126, 4.Oct.

Norsk folkehelseinstitutt (2006) 2005 *Årsrapport helseinstitusjoner for eldre*.

Modul 3: Sykepleie – folkehelse og samfunn

2.3.1 Sykepleierens organisatoriske kompetanse II

Hensikt

Hensikten er at studenten har kunnskap om og forståelse av hvordan tjenestetilbudene i kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste påvirker sykepleierens handlingsalternativer for å oppfylle kravene om forsvarlighet og omsorgsfull helsehjelp. Kurset har som utgangspunkt den organisatoriske kompetansen innen psykisk helsearbeid, eldreomsorg og helsefremmende og forebyggende arbeid. Hvordan disse organiseres og ledes er sentralt i kurset.

Innhold

Kurset retter seg mot verdier og prioriteringer i helsetjenesten. Helsepolitiske føringer som pasienten i sentrum, brukermedvirkning og de utfordringer som oppstår når effektivitet og bedriftsøkonomisk krav setter sykepleieren som yrkesutøver i en verdikonflikt. Kurset fokuserer også på formelle og uformelle kommunikasjonsstrukturer i organisasjoner med vekt på kommunehelsetjenesten. Forholdet mellom etikk og juss og privat og offentlig helsevesen er sentralt i kurset.

Lovgivning innen kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, inkludert lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern er sentralt i kurset.

Kulturelle og ideologiske forskjeller i det internasjonale samfunnet betyr ulike måter å organisere helsetjenester innen eldreomsorg, psykisk helsevern og helsefremmende og forebyggende helsearbeid. Kurset fokuserer på de verdier som ligger til grunn for valg av prioriteringer internasjonalt.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Molven, O. (2006). *Sykepleie og jus*. (2.utg) Oslo: Gyldendal akademisk

Orvik, A. (2004). *Organisatorisk kompetanse: i sykepleie og helsefaglig samarbeid*. Oslo: Cappelen akademisk

Pfeiffer, R. (2002). *Sykepleier og leder: den administrative og den faglige sykepleielederens funksjon*. Bergen: Fagbokforlaget

Anbefalt litteratur

Forskrift om etablering av tvungent psykisk helsevern mv. <http://www.lovdata.no/>

Forskrift om tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold i institusjon
<http://www.lovdata.no/>

Forskrift om individuell plan etter helselovgivningen og sosialtjenesteloven
<http://www.lovdata.no/>

Forskrift om bruk av tvangsmidler for å avverge skade i institusjoner for
døgnopphold innenfor det psykiske helsevernet <http://www.lovdata.no/>

Forskrift om lovbestemt sykepleietjeneste i kommunens helsetjeneste
<http://www.lovdata.no/>

Forskrift om legemiddelforsyningen m.v. i den kommunale helsetjeneste
<http://www.lovdata.no/>

Forskrift om sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie
<http://www.lovdata.no/>

Forskrift om habilitering og rehabilitering <http://www.lovdata.no/>

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov av 19.
november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov av 13. desember
1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. <http://www.lovdata.no/>

Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons-
og skolehelsetjenesten <http://www.lovdata.no/>

Forskrift om miljørettet helsevern <http://www.lovdata.no/>

Hofseth, C., Norvoll, R. (2003). *Kommunehelsetjenesten - gamle og nye utfordringer: en studie av sykepleietjenesten i sykehjem og hjemmesykepleien* (No.STF78 A033501). Oslo: SINTEF Unimed.

Kalseth, B., Midttun, L., Paulsen, B., Nygård, L. (2004). *Utviklingstrekk i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten - oppgaveutvikling og samspill*. Oslo: SINTEF Helse.

Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykiatriloven).
<http://www.lovdata.no/>

Lov om helsetjenesten i kommunene (Kommunehelsehelsetjenesteloven – khl)
<http://www.lovdata.no/>

Lov om sosiale tjenester mv. (Sosialtjenesteloven). <http://www.lovdata.no/>

Repstad, P. (2004). *Sosiologiske perspektiver for helse- og sosialarbeidere*. Oslo: Tano Aschehoug

2.3.2 Sykepleierens kompetanse i flerkulturelt mangfold II

Hensikt

Hensikten med kurset er at studenten har innsikt i hvilken betydning sykepleierens flerkulturelle kompetanse har for pasientomsorgen.

Innhold

Aktuelle temaer som belyses er sykepleierens funksjon og ansvar i møte med flerkulturelle problemstillinger i målgruppene barn, unge, eldre, langtidssyke og pasienter med psykiske lidelser.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Eriksen, T.H., Sørheim, T.A. (2006). *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. (4.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Magelssen, R. (2002). *Kultursensitivitet: om å finne likheter i forskjellene*. Oslo: Akribes

Anbefalt litteratur

Hundeide, K. (1995) Kulturell variasjon og oppdragelse av barn. I: *Tidsskrift for norsk psykologiforening*. Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo, (32), s.745-754

Varvin, S. (2003). *Flukt og eksil. - Traume, identitet og mestrings*. Oslo: Universitetsforlaget

2.3.3 Folkehelsevitenskap

Hensikt

Hensikten med kurset er å legge til rette for læring av sentral tenking, kunnskap og litteratur om a) folkehelsevitenskapens grunnlag og betydning for folkets helse, b) sammenheng mellom helse, samfunn og livsstil, og c) dagens utfordringer i helsefremmende og forebyggende perspektiv.

Innhold

Folkehelse satt i et historisk og nåtidig perspektiv i forhold til temaene epidemiologi og helseovervåkning, sammenheng mellom livsstil og helse, styrking av det som bidrar til bedre helse og svekkelse av det som medfører helsesvikt, inklusiv perspektiver på sykepleierens rolle i et tverrfaglig fagmiljø.

Aktuelle temaer rettes mot politiske føringer om satsningsområder i forhold til sosial ulikhet i helse som knyttes til bl.a. likestilling, minoritetsgrupper. Videre skal kurset ha fokus på helseproblemer som kan oppstå som følge av internasjonal mobilitet.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur**Basislitteratur**

Mæland, J.G. (2005). *Forebyggende helsearbeid - i teori og praksis*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget

Anbefalt litteratur

Fiscella, K., Williams, D. (2004). "Health Disparities Based on Socioeconomics Inequities: Implications for Urban Health Care", *Academic Medicine*, Vol.79, no. 12: 1139-1147

Lov om helsetjenesten i kommunene (Kommunehelsehelsetjenesteloven – khl)

<http://www.lovdatab.no/>

Næss, Ø., Rognerud, M., Strand, B.H. (2007) *Sosial ulikhet i helse. En faktarapport*. Nr.1. Oslo: Folkehelseinstituttet

Schiøtz, A.(2003). *Folkets helse, landets styrke 1850-2003*. Oslo: Universitetsforlaget.

St.meld.nr.16 (2002-2003). Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet. <http://www.regjeringen.no/>

Modul 4: Sykepleierens handlingskompetanse (praksisstudier)

Praksisstudiene i 2. studieår er organisert i tre perioder hver på 8 uker, hvor studenten skal tilegne seg handlingskompetanse og handlingsberedskap i sykepleie til:

- Eldre og langtidssyke (praksisstudier)
- Pasienter med psykisk lidelse (praksisstudier)
- Friske, utsatte grupper (prosjektorganiserte praksisstudier)

Hensikten er at studenten skal utvikle yrkeskompetanse i å møte målgruppens behov for sykepleie. Alle kompetanseområder er tema innenfor 2. studieår:

- Helsefremming og forebygging
- Pleie, omsorg og behandling
- Undervisning og veiledning
- Yrkesetisk holdning og handling
- Fagutvikling, kvalitetssikring og forskning
- Organisasjon og ledelse, politikk og lovverk

All dokumentasjon knyttet til praksis tas vare på av studenten i hans/hennes arbeidsmappe, og kan dermed brukes som referanse i forbindelse med utarbeidelse av studieoppgaver til presentasjonsmappen og/eller i forbindelse med summativ vurdering.

For nærmere informasjon om kompetanse og mål, se Rammeplanen (2004) og Fagplanen (2007 -2008) på avdelingens nettsider www.hio.no/su

2.4.1 Praksisstudier: Eldre og langtidssyke

Hensikten er at studentene oppnår handlingskompetanse og handlingsberedskap i sykepleie til eldre og langtidssyke, og deres pårørende.

Praksisstudiene fokuserer på at studentene skal videreutvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og vurderingsevne i forhold til målgruppen.

I praksisstudiene inngår arbeid med studieoppgaver der forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap integreres. Mål og handlingsstrategier i møte med eldre og langtidssyke knyttes opp mot kunnskap fra de andre modulene.

2.4.2 Praksisstudier: Psykisk helsearbeid

Hensikten er at studenten oppnår handlingskompetanse og handlingsberedskap i sykepleie til psykisk syke i alle aldersgrupper, og deres pårørende.

Praksisstudiet fokuserer på at studentene skal videreutvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og vurderingsevne i forhold til målgruppen.

I praksisstudiene inngår arbeid med studieoppgaver der forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap integreres. Mål og handlingsstrategier i møte med psykisk syke knyttes opp mot kunnskap fra de andre modulene.

2.4.3 Prosjektorganiserte praksisstudier: Helsefremmende og forebyggende arbeid

Hensikten er å få forståelse for helsefremmende og forebyggende arbeid. Sammenhengen mellom samfunn og individ relatert til helse og sykdom vektlegges.

Videre skal studentene oppnå handlingskompetanse i forhold til fagutvikling og forskning.

Studentene skal studere de nasjonale innsatsområdene relatert til barn og unge og samle data innenfor ett av områdene slik de gjenspeiles i praksisfeltet. Gjennom analyse av data skal viktigheten av innsats i det forebyggende felt synliggjøres og drøftes. Dette gjøres i lys av relevant teori. Prosjekt som metode blir benyttet, og arbeidet foregår i grupper.

I tillegg til prosjektrapporten skal studentene arbeide med studieoppgaver der forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap integreres.

Modul 5: Sykepleie – samhandling, metoder og læring

2.5.1 Læring og informasjonskompetanse II

Hensikt

Hensikten er at studenten anvender metoder for systematisk innhenting av kvalitetssikret faglitteratur, samt empirisk data fra egen praksis. Studenten anvender pedagogiske prinsipper i undervisning og formidling.

Innhold

Innføring i forskningsprosessen med vekt på prosjekt som metode. Herunder: formulering av problemstilling, metodevurdering, datasamling, analyse og drøfting av funn, samt forskningsetikk.

Innføring i EBSCO-basene; Cinahl, Medline, PsykINFO, avansert søk på SveMed +, vurdering av fag- kontra forskningsartikler og kildekritikk.

Sentrale aspekter ved undervisningsintensjoner og metodikk.

Arbeidsformer

Databasesøkekurs, studieoppgaver, prosjekt, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Johannessen, A., Tufte, P.A., Kristoffersen, L. (2006) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (3.utg) Oslo: Abstrakt forlag

Rognsaa, A. (2003) *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*. (2.utg) Oslo: Universitetsforlaget

Tveiten, S. (2001). *Pedagogikk i sykepleiepraksis*. Bergen: Fagbokforlaget

Anbefalt litteratur

Markussen, K. (2004). Lesing og vurdering av forskningsartikler. *Tidsskriftet Sykepleien*, 92(6), s. 40-44

2.5.2 Klinisk kommunikasjon og relasjonskunnskap II

Hensikt

Hensikten er at studenten utvikler kompetanse i å kommunisere med pasienter, klienter og pårørende som er i helserelaterte forandringsprosesser.

Innhold

- Ulike kommunikasjonsintervensjoner: vurdere hvilken fase en person befinner seg i i forhold til forandring, utfordre og være direkte.
- Ulike samtaleformer: aktivisere eksisterende motivasjon og mestringsevne, ta opp eksisterende helseproblemer og samtale om disse.

I kurset arbeides det med situasjoner i forhold til friske, utsatte grupper, men metodene og teorien som gjennomgås er også relevant for andre målgrupper som skal endre helseatferd.

Arbeidsformer

Rollespill, øvelser, refleksjon og respons fra medstudenter og veileder. I tillegg til selve kurset utvikles kommunikasjonskompetanse også gjennom litteratur- og praksisstudier.

På kurset trener studenten både som sykepleierstudent og pasient i gitte situasjoner. Studenten må også være forberedt på enten å spille pasient eller sykepleierstudent i videoopptak i løpet av kurset. Bevis for deltagelse og gjennomført kurs er dokumentasjon i presentasjonsmappen.

For å få tilsvarende godkjenning må studenter som ikke deltar på kurset filme to gitte situasjoner/case, og analysere disse skriftlig. Godkjent arbeid gir også kursbevis.

Litteratur

Basislitteratur

Eide, H., Eide, T. (2007). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk*. (2.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Anbefalt litteratur

Barth, T., Børtveit, T., Prescott, P. (2001). *Endringsfokuset rådgivning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Berg-Smith, S.M., Stevens, V.J, Brown, K. M et al. (1999). A brief motivational intervention to improve dietary adherence in adolescents. *Health Education Research*, 14, 3:399-410

Miller, Rollnick (2002) *Motivational Interviewing: Preparing people to change addictive behaviour*. New York: Guilford Press

Aambø, A. (2004). *LOS: løsningsorienterte samtaler*. Oslo: Gyldendal akademisk

2.5.3 Praktiske ferdigheter II

Hensikt

Hensikten er å bidra til at studenten videreutvikler og tilegner seg kunnskaper, holdninger og ferdigheter i sykepleie. Det innebærer at studenten a) gir en sykepleiefaglig vurdering av hensikt, observasjoner og risikomomenter, b) utfører ferdigheten i tråd med anerkjente etiske, tekniske og hygieniske prinsipper, og c) tilegner seg erfaring knyttet til samhandling.

Innhold

Ulike kunnskapsområder integreres, og studentene skaper og deler kunnskaper om praktiske ferdigheter i sykepleie gjennom aktiv samhandling og refleksjon. Kurset baserer seg på at det er nær sammenheng mellom det å vite og det å gjøre.

De praktiske ferdighetene organiseres i forhold til KPO-modellen (Kvalitetssikring, Problemløsning og Omsorg). Oversikt og liste over hvilke ferdigheter som inngår i opplegget på øvingsposten, er tilgjengelig i Fronter.

Arbeidsformer

Øvelser, rollespill, selvstudier og praksisstudier

Litteratur**Basislitteratur**

Almås, H. (red) (2001). *Klinisk sykepleie*, bind I og II. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Eide, H., Eide, T. (2007). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk*. (2.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Flovik, A.M. (2005). *Munnstell*. Oslo: Akribe

Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) (2005). *Grunnleggende sykepleie*, bind 1-4. Oslo: Gyldendal akademisk

Langøen, A. (red.) (2006). *Huden – pleie, pleiemidler og sårbehandling*. 3.utg. Oslo: Gyldendal akademisk

Lindholm, C. (2004). *Sår*. (2.utg.) Oslo: Akribe.

Lunde, P.H. (2003). *Forflytningskunnskap. Aktivisering, hjelp og trening ved forflytning*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk.

Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Anbefalt litteratur

Martinsen, T. E., Arntzen, K. (2006). *Prosedyrekunnskap i sykepleien*. (5.utg.) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

PPS - Praktiske Prosedyrer i sykepleietjenesten. Standardisert elektronisk prosedyreverk for sykepleiertjenesten. Alle 2.årsstudenter har brukerlisens. Programmet nås via Fronter

Stordalen, J. (2003). *Praktiske sykepleieferdigheter*. Bergen: Fagbokforlaget.

2.5.4 Dokumentasjon av sykepleie II

Hensikt

Hensikten er at studenten har kunnskap om og handlingsberedskap i å dokumentere sykepleie i henhold til Helsepersonellovens krav til dokumentasjon av sykepleie. Dokumentasjon av sykepleie skal ha sykepleiefaglig forankring i det tekstlige innholdet og i valg av system.

Innhold

Fokus for kurset er bruk av sykepleieterminologier/klassifikasjoner i dokumentasjonen og narrativt, strukturert og standardisert tekstformat.

Arbeidsformer

Studieoppgaver, praksisstudier, selvstudier og forelesninger

Litteratur

Basislitteratur

Dahl, K., Heggdal, K., Standal, S. (2005) Sykepleiedokumentasjon. I: Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) *Grunnleggende sykepleie*, bind 4. Oslo: Gyldendal akademisk

Moen, A., Hellesø, R., Quivey, M., Berge, A. (2002). *Dokumentasjon og informasjonshåndtering: Faglige og juridiske utfordringer og krav til journalføring for sykepleiere*. Oslo: Akribes

Skaug, E-A., Andersen, I.D. (2005) Beslutningsprosessen i sykepleie. I: Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) *Grunnleggende sykepleie*, bind 1. Oslo: Gyldendal akademisk

von Krogh, G., Dale, C. (2007). *KPO-modellen: kvalitetssikring, problemløsning, omsorg: en teoribasert modell for dokumentasjon av sykepleie i EPJ*. Oslo: Akribes

Anbefalt litteratur

Dochterman, J.M., Bulechek, G.M. (2006). *Klassifikasjon av sykepleieintervensjoner*. Oslo: Akribes

Heggdal, K. (2006) *Sykepleiedokumentasjon*. Oslo: Gyldendal akademisk

Lov om helsepersonell. <http://www.lovdata.no/>

NANDA (editorial committee Marjory Gordon et al). *NANDA sykepleiediagnoser: definisjoner og klassifikasjon*. Oslo: Akribes

NSF (2007). *Dokumentasjon av sykepleie i elektronisk pasientjournal*. En veileder fra NSF's Faggruppe for IKT og dokumentasjon. 3.utg. Oslo: Februar 2007

von Krogh, G., Dale, C. (2001). Klassifikasjonssystemer i sykepleie. I: Gjengedal, E., Jakobsen, R. (red). *Sykepleie – praksis og utvikling*. Cappelen Akademisk Forlag

2.5.5 Akuttkurs II

Hensikt

Hensikten er at studenten utvikler beredskaps- og handlingskompetanse på grunnlag av kunnskaper og ferdigheter i generelle førstehjelpsprinsipper.

Innhold

Kurset bygger på akuttkurs fra første studieår, og det forventes at studentens kunnskaper og ferdigheter i BHLR er oppdatert og vedlikeholdt.

- Multitraumer og trafikkulykker
- Hverdagens generelle førstehjelpsutfordringer (forbrenninger, brudd, forgiftninger, mm.) til barn og voksne

Arbeidsformer

Øvelser i forhold til trafikkulykker, studieoppgave, praksisstudier, selvstudier og forelesninger.

Bevis for deltagelse og gjennomført kurs er dokumentasjon i presentasjonsmappen.

Litteratur

Basislitteratur

Knudsen, Ø. (red) (2007). *Akuttmedisinsk sykepleie – utenfor sykehus*. (2.utg) Oslo: Gyldendal akademisk

Vurderingskriterier for semesteroppgave og studieoppgaver

1.	Viser faglig innsikt	11.	Drøfter innhold, metoder og resultater
2.	Anvender relevant litteratur	12.	Anvender forskningsresultater
3.	Gjør rede for sentrale begreper	13.	Er kritisk konstruktiv
4.	Integrerer teori og praksis	14.	Viser kreativitet
5.	Reflekterer over handling/situasjon, teori eller etikk	15.	Viser evne til selvstendighet
6.	Viser forståelse for ulike perspektiver	16.	Gjør rede for et flerkulturelt perspektiv
7.	Utarbeider og fremmer argumenter	17.	Viser evne til samarbeid
8.	Viser evne til systematisk tilnærming	18.	Gjør rede for juridiske aspekter
9.	Er presis og nøyaktig	19.	Har et godt håndlag
10.	Skaper engasjement		

Alle studieoppgaver skal besvares ut i fra et sykepleiefaglig perspektiv

Semesteroppgave

Hensikt

Hensikten er å synliggjøre utvikling av egen sykepleiefaglig kompetanse.

Oppgave

Velg et sykepleiefaglig tema, fra ett eller flere av semesterets kurs, som du ikke tidligere har skrevet om. Beskriv relevant kunnskap, eventuelle ferdigheter og holdninger i forhold til valgte tema. Reflekter over egen utvikling i lys av forventet handlingskompetanse, slik den er beskrevet under modulene i *Fagplan for sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo, bachelorstudiet*.

Rammer

- Individuell oppgave på 1500 ord, som vurderes til bestått/ikke bestått ut fra kriteriene 1, 2, 5 og 6
- Semesteroppgaven inngår som del av mappevurderingen og må være bestått for å kunne avlegge hjemmeeksamen
- Veileder gir en muntlig, evt. skriftlig, generell tilbakemelding på semesteroppgavene til studiegruppen

Studieoppgaver - presentasjonsmappe

Hver studieoppgave har ulike vurderingskriterier, slik at studentene har innsikt i hva det forventes at de skal vektlegge i studieoppgavene. For å gi medstudentrespons er det også behov for å kjenne til hvilke vurderingskriterier som skal danne grunnlag for vurderingen. Gjennom bruk av vurderingskriteriene i studieoppgavene blir

studentene også kjent med de vurderingskriterier som anvendes i den summative vurderingen.

Studieoppgave 1 Sykdomslære

Hensikt

Hensikten er at studenten tilegner seg kunnskaper om hvordan sykdom påvirker mennesket, og hvordan sykepleieren kan intervenere.

Oppgave

Gruppen deler seg i undergrupper. Sykdomskategoriene som nevnes i kurs 2.2.2 og 2.2.3 deles mellom undergruppene, som hver velger en diagnose innenfor sykdomskategorien og utarbeider en flervalgstest bestående av minst 15 spørsmål ved hjelp av prøvefunksjonen på Fronter. Undergruppene lager en kunnskapslogg i etterkant av testen.

Rammer

- Studentene svarer på hverandres tester
- Studenten vurderer testen ut fra kriteriene 1, 6 og 10
- Gruppediskusjon i etterkant av testen i Fronter og/eller i gruppen
- Kunnskapslogg i hver undergruppe på 1500 ord ut fra kriteriene 1, 6 og 9

Studieoppgave 2 Marginaliserte grupper

Hensikt

Hensikten er at studenten er oppmerksom på sykepleierens profesjonelle og etiske ansvar overfor pasienter, arbeidsstedet og samfunnet, både i et nasjonalt og globalt perspektiv.

Oppgave

Ta utgangspunkt i *Yrkesetiske Retningslinjer (2001) for sykepleiere*, punkt 8 om "Sykepleieren og samfunnet". Nevn hvilke marginaliserte grupper som i dag kan falle inn under betegnelsen de mest omsorgstrengende nasjonalt og globalt. Diskuter mulige årsaker til at disse gruppene ikke blir prioritert godt nok, samt mulige løsninger for å sikre dem adekvat helsehjelp. Ta utgangspunkt i diskusjonen og drøft både årsaker og mulige løsninger knyttet til en selvvalgt marginalisert gruppe.

Rammer

- Gruppediskusjon med veileder
- Individuelt notat på 2000 ord ut fra kriteriene 1, 6, 7 og 13

Studieoppgave 3 Dokumentasjon av sykepleie

Hensikt

Hensikten er at studenten utvikler forståelse for sykepleieterminologier/ klassifikasjoner i klinisk resonnering. Studenten utvikler handlingsberedskap i å dokumentere sykepleie.

Oppgave

Med utgangspunkt i en sykepleieplan fra en praksisperiode velger studenten ut sykepleiediagnoser og intervensjoner og drøfter disse opp mot kliniske data i kartleggingen (datasamlingen).

Rammer

- Individuelt notat på 1500 ord ut fra kriteriene 1, 5, 7 og 8
- Anvender NANDA og NIC som sykepleieterminologi
- Gitt medstudentrespons, ca. 350 ord ut fra kriteriene 6 og 13

Studieoppgave 4 Helse, livsstil og samfunn

Hensikt

Hensikten er at studentene skal ha forståelse for helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid i forhold til ulike faktorerers innvirkning på helse i et individ- og samfunnsperspektiv.

Oppgave

Gruppen deler seg i undergrupper som fordeler følgende temaer seg i mellom:

1. Folkehelsearbeid i historisk perspektiv

Ta utgangspunkt i en historisk tidsepoke mellom 1850 og fram til i dag. Lag en problemstilling hvor epoken framstilles gjennom et valgt tema, f.eks spedbarnsdødlighet, sykdomspanorama, eller folkehelseutvikling. Drøft problemstillingen ved hjelp av faglitteratur og en aktuell fagartikkel. Sett det valgte tema inn i en global sammenheng.

2. Sammenheng mellom helse og sosioøkonomiske forskjeller.

Ta utgangspunkt i Stortingsmelding 16 (2002-2003) "Resept for et sunnere Norge", Folkehelserapporten 2002 og lag en problemstilling som belyser forholdet mellom helse og sosioøkonomiske forskjeller for en valgt risikogruppe. Drøft problemstillingen ved hjelp av forskning, faglitteratur og en aktuell fagartikkel. Sett sykepleierens rolle i et forebyggende og tverrfaglig perspektiv.

3. Sammenheng mellom livsstil og helse.

Finn en fagartikkel med fokus på endringsfokusert rådgivning eller sosialpsykologiske modeller. Bruk artikkelen i tillegg til det som står i Mæland (2005) for å vise hvordan sykepleier kan påvirke helseskadelig atferd. Lag en problemstilling om sammenheng mellom livsstil og risiko for helsesvikt. Drøft hvordan atferden kan påvirkes ved hjelp av en valgt modell.

Rammer

- Seminar med veileder. I seminaret avsettes tid til framlegg av arbeidet for medstudenter. Informasjon om seminaret legges ut på Fronter.
- Undergruppenotat på 2000 ord ut fra kriteriene 1, 6, 12 og 16

Studieoppgave 5 Symptommestring og rehabilitering

Hensikt

Hensikten er at studenten kan anvende symptommestringsmodellen i planlegging av sykepleie og har kunnskap og forståelse for rehabilitering slik at de kan utarbeide en rehabiliteringsplan for en pasient.

Oppgave

Begge temaene (A og B) må dekkes av studiegruppen. Gruppen deler seg i to undergrupper som velger hvert sitt tema.

A) Symptommestring

Undergruppen setter seg inn i symptommestringsmodellen. Hver student i gruppen tar utgangspunkt i en pasient hun/han har møtt i praksisstudiene som har en kronisk sykdom. Beskriv pasienten og sykdommen, og velg et symptom pasienten kan erfare. Gjør rede for pasientopplevelser relatert til symptomet, og symptomets effekt på andre aspekter ved livet, for eksempel egenomsorg, emosjonell status, funksjonell status eller livskvalitet. Velg strategier for å håndtere symptomet, og skisser aktuelle intervensjoner.

Studentene innen undergruppen velger ulike sykdommer.

B) Rehabilitering

Undergruppen definerer begrepet rehabilitering. Hver student i gruppen tar utgangspunkt i en pasient hun/han har møtt i praksisstudiene som har en av de kroniske sykdommene de arbeidet med i studieoppgave 1. Anvend rehabiliteringsprosessen og utarbeid en individuell rehabiliteringsplan. Vurder de ulike rehabiliteringstiltak som er nødvendige for at pasienten skal kunne mestre sin nye og endrede livssituasjon. Gjør rede for dine oppgaver og ditt ansvarsområde som sykepleier i det tverrfaglige team.

Rammer

- Individuelt notat på 1000 ord om bruk av henholdsvis symptom-mestringsmodellen og rehabiliteringsprosessen ut fra kriteriene 1, 2 og 3
- Studentene presenterer og diskuterer valgte strategier, intervensjoner og planer med lærer til stede ut fra kriteriene 1, 6 og 7
- Kunnskapslogg i hver undergruppe på 1500 ord med utgangspunkt i diskusjonen og de individuelle notatene ut fra kriteriene 1, 2, 3, 4, 8 og 11

Studieoppgave 6 Omsorg for pasienter med demens

Hensikt

Hensikten er at studenten skal tilegne seg kunnskap om de forskjellige demenssykdommer og etiske refleksjoner i forhold til ivaretagelse av dementes integritet. Videre skal studenten kunne kommunisere med disse pasientgruppene.

Oppgave

Ta utgangspunkt i aktuell litteratur og en fagartikkel om ulike former for demensomsorg og kommunikasjon. Sett deg inn i hvordan sykepleieren kan legge til rette for og gjennomføre ulike former for kommunikasjon med personer med demens, og i hvilke situasjoner ulike tilnærminger egner seg. Reflekter over hvordan du som sykepleier kan ivareta pasientens integritet. Gruppen(e) lager rollespill som framføres for medstudenter og veileder. Rollespillet etterfølges av en diskusjon hvor gruppen(e) selv sørger for ledelse og ordstyring.

Gruppene lager et notat hvor de vurderer betydningen av ulike tilnærminger i kommunikasjon med person med demens.

Rammer

- Rollespill med etterfølgende diskusjon
- Gruppenotat på 2000 ord ut fra kriteriene 1, 5 og 7

Studieoppgave 7 Pasienter med psykose

Hensikt

Hensikten er at studenten får kunnskap om og forståelse av psykose.

Oppgave

Studenten skal ved hjelp av relevant litteratur finne ut hva som kan være hensiktsmessige holdninger i møte med en pasient som er psykotisk. Videre skal studenten gjøre rede for sykepleietiltak som kan være nyttige for denne pasientgruppen.

Studenten skal videre innhente en fagartikkel fra bibliotekets databaser hvor fokus er pasienter med psykose. Søkeprosessen, med en kort begrunnelse for hvilke valg og vurderinger som er gjort i forbindelse med søket, nedtegnes i et notat. Kunnskap om kildekritikk skal brukes i vurderingen.

Studenten inkluderer refleksjoner fra litteraturen og artikkel i sitt individuelle notat. Studieoppgaven diskuteres med veileder i gruppen.

Rammer

- Gruppediskusjon med veileder til stede

- Individuelt notat på 2000 ord ut fra kriteriene 1, 2, 5 og 6
- Gitt medstudentrespons på 350 ord ut fra kriteriene 6 og 13
- Individuelt notat om søkeprosessen på max 300 ord legges sammen med det individuelle notatet

Studieoppgave 8 Forklaringsmodeller for behandlingen av pasienter med psykiske lidelser

Hensikt

Hensikten er at studenten får innsikt i hvordan ulike forklaringsmodeller kan få konsekvenser for den behandlingen pasienten kan få.

Oppgave

Med utgangspunkt i relevant litteratur skal gruppen sette seg inn i og skrive et notat om de ulike forklaringsmodellene som ligger til grunn for behandling av pasienter med psykiske lidelser.

Gruppen skal videre velge et pasientfenomen og vurderer dette i forhold til to valgte forklaringsmodeller. Studentene skal vurdere hvilke konsekvenser de valgte modellene får for sykepleierens holdninger og handlinger.

Rammer:

- Gruppenotat på 2500 ord ut fra 1, 2, 3, 5 og 11
- Individuelt notat på 500 ord der hver student redegjør for sitt bidrag i arbeidet med gruppenotatet

Studieoppgave 9 Livreddende førstehjelp - bilulykke

Hensikt

Hensikten er at studenten tilegner seg handlingskompetanse i å utøve livreddende førstehjelp i forbindelse med en ulykke.

Oppgave

Gruppen lager et case som beskriver skader etter en bilulykke. Det skal være minimum to skadde pasienter. Pasientene skal ha skader i sentrale organer, eks. hode, bryst og mage. Gruppen lager en løsning på caset som gjør rede for hvilke prinsipper som gjelder på skadestedet og hvilke problemer pasienten har. Tiltakene som må settes i gang prioriteres og vurderes. Caset og løsningen leveres på hvert sitt notat til veileder.

6 timer teoretisk obligatorisk undervisning om multitraumer og sjokk.

3 grupper på 5-6 studenter møtes for praktisk øvelse. Casene skal spilles som rollespill. Gruppen som har laget case spiller selv de skadde pasientene. En gruppe spiller førstehjelpere, mens den tredje gruppen observerer. Casene spilles videre etter samme system. I rollespillet skal prinsippene for førstehjelp demonstreres praktisk. Rollespillet foregår på campusområdet.

Etter rollespillet forklarer og begrunner gruppen som spilte førstehjelpere handlingene og tiltakene de utførte, og får tilbakemeldinger fra gruppen som har laget løsning på casen, fra observatørene og fra instruktørene.
For å få kursbevis må alle i gruppen være aktive i rollespillet.

Rammer

- Gruppenotat på 500 ord ut fra kriteriene 1, 2 og 6
- Praktisk øvelse i gruppe ut fra kriteriene 9, 13, 14, 15 og 17

Skjematisk oversikt over innhold i presentasjonsmappen

Presentasjonsmappe¹		
Studieoppgave	Arbeidsform	Type dokumentasjon
Studieoppgave 1	Gruppediskusjon Flervalgstekst Skriftlig arbeid	I kunnskapslogg (undergruppe)
Studieoppgave 2	Gruppediskusjon Skriftlig arbeid	I individuelt notat
Studieoppgave 3	Skriftlig arbeid	I individuelt notat I gitt medstudentrespons (individuell)
Studieoppgave 4	Seminar Skriftlig arbeid	I undergruppenotat
Studieoppgave 5	Skriftlig arbeid Gruppediskusjon	I individuelt notat I kunnskapslogg (undergruppe)
Studieoppgave 6	Rollespill Gruppediskusjon Skriftlig arbeid	I gruppenotat
Studieoppgave 7	Skriftlig arbeid Gruppediskusjon	I individuelt notat I gitt medstudentrespons (individuell) I individuelt notat (søkeprosess)
Studieoppgave 8	Skriftlig arbeid	I gruppenotat I individuelt notat
Studieoppgave 9	Rollespill Praktiske øvelser Gruppediskusjon	I gruppenotat
Klinisk kommunikasjon og relasjonskunnskap II	Rollespill Praktiske øvelser Gruppediskusjon	Bevis for deltakelse
Sårkurs	Praktiske øvelser	Bevis for deltakelse
Akuttkurs II	Praktiske øvelser	Bevis for deltakelse

Presentasjonsmappen leveres til veileder 48 timer før eksamen starter. Hvis mappen er ufullstendig, får studenten beskjed om dette innen 24 timer via epost. Eventuelle mangler må leveres veileder før eksamen starter.

¹ Ferdige produkter som kan danne gjenstand for vurdering samles i en presentasjonsmappe. Presentasjonsmappen må være ferdigstilt i henhold til beskrivelse i fag- og undervisningsplan og leveres innen fastsatte frister.

Studieoppgaver knyttet til praksisstudiene

Studieoppgaver i praksis er en integrert del av praksisstudiene. De er viktige for læringsprosessen i praksis, og må sees i sammenheng med formativ vurdering.

Hensikten med studieoppgavene er å rettlede studenten i læringsprosessen og å gi hun/han mulighet til å dokumentere sin læringsinnsats.

Studieoppgaver knyttet til praksisstudier i forhold til eldre og langtidssyke

1. Sykepleieplan

Hensikt

Studenten skal kunne anvende sykepleieprosessen i praksis

- gjennomføring av sykepleieprosessen
- skriftlig og muntlig rapportering

Oppgave

Utarbeid og gjennomfør en sykepleieplan for en pasient, enten hjemmeboende eller i sykehjem. Utarbeid planen på bakgrunn av relevant litteratur. Sykepleieplanen utarbeides på grunnlag av datasamlingen. Alle sykepleieproblem skal identifiseres. Utdyp et av sykepleieproblemene og begrunn valget. Sykepleieproblemet skal utdypes i følgende punkter: problem, vurdering av problem, ressurser, mål, tiltak og evaluering. Det forventes at relevant teori benyttes i vurderingen og begrunnelsene i dokumentasjonsprosessen.

Rammer:

- Individuell oppgave
- Max 2000 ord
- Relateres til kriteriene 1, 5, 8, 9, 11 og 19

2. Refleksjonsbeskrivelser

Hensikt

Studenten oppøver evne til faglig og etisk refleksjon i forhold til sykepleieutøvelse.

Oppgave

A. Refleksjonsbeskrivelse i starten av praksisperioden.

Studenten tar utgangspunkt i en situasjon knyttet til en relasjon/intervensjon og

1) reflekterer over egen sykepleieutøvelse, eller

- 2) reflekterer over sykepleierens rolle og funksjon i denne situasjonen
- B. Etisk refleksjonsbeskrivelse i midten av praksisperioden.
Studenten reflekterer over en pasientsituasjon hvor ikke-skade prinsippet, autonomi eller velgjørenhet inngår i refleksjonen.
- C. Refleksjonsbeskrivelse i slutten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i en relasjon/intervensjon og
- 1) reflekterer over egen sykepleieutøvelse, eller
 - 2) reflekterer over sykepleierens rolle og funksjon i denne situasjonen
- Studenten reflekterer i tillegg over sin egen læring i denne praksisperioden.

Rammer

- Refleksjonsbeskrivelsene A, B og C er individuelle
- Tema fra refleksjonsbeskrivelse B diskuteres med medstudenter i praksisgruppen
- Refleksjonsbeskrivelsene leveres til veileder fra høgskolen før midt- og sluttvurdering
- Relateres til kriteriene 1, 4, 5, 6 og 19

3. Undervisning og fagutvikling**Hensikt**

Å fremme læring i forhold til sykepleierens pedagogiske og fagutviklende funksjon

Oppgave

- a) Studentene deltar i aktuelle forskningsprosjekt som pågår i avdeling SU i samarbeid med praksis, og lager et undervisningsopplegg for personalet i praksis knyttet til resultater eller...
- b) Med utgangspunkt i et relevant tema lager studentene et undervisningsopplegg for personalet i praksis

Rammer:

- Oppgaver knyttet til forskningsprosjektet avklares med veileder
- Pedagogiske prinsipper anvendes i planlegging og gjennomføring av undervisningen
- Undervisningsopplegget relateres til kriteriene 1, 4, 10 og 14

Studieoppgaver knyttet til praksisstudier i psykisk helsearbeid**1. Kartlegging av pasientfenomener****Hensikt**

Studenten anvender sykepleieprosessen i praksis.

Oppgave

Studenten skal samle data om en pasient. Kartlegging består i innsamling og vurdering av data (type, grad, hyppighet, varighet). Samtidig skal studenten identifisere sykepleiediagnoser, mål, intervensjoner og foreta evaluering.

Rammer:

- Individuelt notat
- Relateres til kriteriene 1, 2, 4 og 6

2. Psykisk lidelse belyst gjennom skjønnlitteratur**Hensikt**

Studentene skal få en annen type tilnærming til fagfeltet

Oppgave

Studentene skal ta utgangspunkt i en selvvalgt skjønnlitterær eller biografisk bok som handler om psykisk lidelse. Studenten skal i praksisgruppen redegjøre for bokens innhold og hvordan dette har påvirket deres forståelse av psykisk lidelse og behandling.

Rammer:

- Individuell forberedelse
- Diskusjon i studiegruppen med veileder fra høgskolen
- Relateres til kriteriene 5, 6 og 14

3. Refleksjonsbeskrivelser**Hensikt**

Studenten oppøver evne til faglig og etisk refleksjon i forhold til sykepleieutøvelse.

Oppgave

- A. Refleksjonsbeskrivelse i starten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i en situasjon knyttet til en relasjon/intervensjon og
- 1) reflekterer over egen sykepleieutøvelse, eller
 - 2) reflekterer over sykepleierens rolle og funksjon i denne situasjonen
- B. Etisk refleksjonsbeskrivelse i midten av praksisperioden.
Studenten reflekterer over bruk av tvang og makt i møte med pasienter med psykiske lidelser i lys av "Psykisk helsevernloven" og aktuell etisk teori.
- C. Refleksjonsbeskrivelse i slutten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i en relasjon/intervensjon og
- 1) reflekterer over egen sykepleieutøvelse, eller
 - 2) reflekterer over sykepleierens rolle og funksjon i denne situasjonen
- Studenten reflekterer i tillegg over sin egen læring i denne praksisperioden

Rammer

- Refleksjonsbeskrivelsene A, B og C er individuelle
- Tema fra refleksjonsbeskrivelse B diskuteres med medstudenter i praksisgruppen

- Refleksjonsbeskrivelsene leveres til veileder fra høgsolen før midt- og sluttvurdering
- Relateres til kriteriene 1, 2, 4, 5 og 6

Studieoppgaver knyttet til prosjektorganiserte praksisstudier

Studieoppgave I: Prosjektoppgave

Hensikt

Prosjektoppgavens fokus er rettet mot forebyggende og helsefremmende arbeid og studiegruppens arbeidsprosess.

Studenten skal gjennom prosjektarbeidet få innblikk i og forståelse for forebyggende og helsefremmende helsearbeid, hvor sammenhengen mellom samfunn/individ og helse og sykdom vektlegges. I tillegg skal studentene arbeide aktivt med hvordan gruppedeltakerne samarbeider, vurderer egen innsats og løser konflikter.

Oppgave

Det konkrete prosjekt kan ta utgangspunkt i aktuelle tema som bydelen/kommunen er opptatt av. Gruppen kan enten få tildelt en konkret prosjektoppgave, eller de kan stilles friere til å velge tema ut ifra egne interesser.

Studenten skal ta utgangspunkt i Lov om helsetjenesten i kommunene, og prosjektoppgaven skal gjenspeile det som er aktuelt for deres problemstilling i forhold til:

- helsefremmende og forebyggende tilbud
- barn og unges oppvekstmiljø i storby
- sykepleiers/helsesøsters rolle og ansvar knyttet til helsefremming og forebygging, evt. andre aktuelle yrkesgrupper
- nasjonale innsatsområder

Prosjektrapporten skal formidles som framlegg i bydelen/kommunen/institusjonen, og som posterframlegg for medstudenter i høgsolen i løpet av prosjektperioden.

Veiledning

Problemstillingen skal godkjennes av veileder fra høgsolen. Prosjektgruppen har veiledning med høgsolens lærer en gang per uke, der både produkt og prosess vektlegges.

I prosjektperioden skal studentene ha en forventnings-/målsamtale samt to oppsummerende samtaler med veileder; - én midtveis og én i sluttfasen. Studentene lager en fremdriftsplan for prosjektet. Studentene har ansvar for å holde kontakt med høgsolens veileder gjennom hele prosessen. Til møtene med veileder skal det foreligge en møteinnkalling med sakliste som sendes ut i god tid. Oppgaven som møteleder og referent fordeles, og skal sirkulere.

Gruppen får en ekstern veileder som har en konsultasjonsfunksjon i gruppen. Det er ikke forventet at ekstern veileder har ansvar for vurdering. Ekstern veileders oppgaver innebærer ansvar for å gi informasjon om det aktuelle praksissted/bydel, diskutere aktuelle tema som studentgruppen tar utgangspunkt i, og bidra til å tilrettelegge prosjektperioden

Rammer

- Prosjektrapporten er en gruppeoppgave
- Prosjektrapport på 10.000 ord
- Det skrives et sammendrag (abstract) av oppgaven på en side, som settes inn i rapporten
- Prosjektrapporten bedømmes som godkjent/ikke godkjent ut fra følgende kriterier 1, 2, 3, 4, 6, 8, 11, 13, 14 og 15
- Hver student legger fram i gruppen resultater og vurdering av en valgt referee-bedømt forskningsartikkel relatert til tema i prosjektet, som også er benyttet i prosjektrapporten.
- Framlegg i bydelen og til medstudenter ut fra følgende kriterier 1, 7, 10, 14 og 15
- Prosessreferat over gruppeprosessen på 500 ord ut fra kriteriene 5, 13, 14, 15 og 17
- Deltakelse i gruppen er obligatorisk i henhold til øvrige praksisperioder

Studieoppgave 2: Refleksjonsbeskrivelser**Hensikt**

Studenten oppøver evne til faglig og etisk refleksjon i forhold til helsefremmende og forebyggende arbeid.

Oppgave

- A. Refleksjonsbeskrivelse i starten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i praksiserfaringer og reflekterer over disse i forhold til helsefremmende og forebyggende arbeid.
- B. Etisk refleksjonsbeskrivelse i midten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i målgruppen i prosjektet, og reflekterer over etiske problemstillinger knyttet til det helsefremmende og forebyggende arbeidet.
- C. Refleksjonsbeskrivelse i slutten av praksisperioden.
Studenten tar utgangspunkt i prosjektarbeidet og reflekterer over egen læring

Rammer

- Refleksjonsbeskrivelsene A, B, C er individuelle
- Tema fra refleksjonsbeskrivelse B diskuteres med medstudenter og veileder i gruppen
- Refleksjonsbeskrivelsene leveres veileder fra høgskolen før midt- og sluttvurdering
- Relateres til kriteriene 1, 4, 5 og 6

Litteraturliste

Basislitteratur

Basislitteratur - felles for alle studieår

Almås, H. (red) (2001). *Klinisk sykepleie*, bind I og II. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Benner, P., Wrubel, J. (2001). *Omsorgens betydning i sygepleje: stress og mestring ved sundhed og sygdom*. København: Munksgaard

Dahl, K., Heggdal, K., Standal, S. (2005) Sykepleiedokumentasjon. I: Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) *Grunnleggende sykepleie*, bind 4. Oslo: Gyldendal akademisk

Eide, H., Eide, T. (2007). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk*. (2.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Eriksen, T.H., Sørheim, T.A. (2006). *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. (4.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Eriksson, K. (1995). *Det lidende mennesket*. Oslo: Tano

Fause, Å., Micaelsen, A. (2002). *Et fag i kamp for livet. Sykepleiefagets historie i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget

Flovik, A.M. (2005). *Munnstell*. Oslo: Akribe

Henderson, V. (1998). *Sykepleiens natur: en definisjon og dens konsekvenser for praksis, forskning og utdanning: refleksjoner etter 25 år*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hovig, B., Lystad, A. (2001). *Infeksjonssykdommer: epidemiologi, mikrobiologi og smittevern*. (4.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk

Jacobsen, D., Vennerød, A.M. (red.) (1999). *Farmakoterapi for helsepersonell*. (2.utg.) Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Johannessen, A., Tufte, P.A., Kristoffersen, L. (2006) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (3.utg) Oslo: Abstrakt forlag

Knudsen, Ø. (red) (2007). *Akuttmedisinsk sykepleie – utenfor sykehus*. (2.utg) Oslo: Gyldendal akademisk

Knutstad, U., Nielsen, B. (red) (2006). *Sykepleieboken 2. Teoretisk-metodisk grunnlag for klinisk sykepleie*. (2.utg.) Oslo: Akribe

Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) (2005). *Grunnleggende sykepleie*, bind I-4. Oslo: Gyldendal akademisk

- Langøen, A. (red.) (2006). *Huden – pleie, pleiemidler og sårbehandling*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk
- Lindholm, C. (2004). *Sår*. (2.utg.) Oslo: Akribe.
- Lunde, P.H. (2003). *Forflytningskunnskap. Aktivisering, hjelp og trening ved forflytning*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk.
- Magelssen, R. (2002). *Kultursensitivitet: om å finne likheter i forskjellene*. Oslo: Akribe
- Martinsen, K. (2005) *Omsorg i sykepleie – en moralsk utfordring*. I: Martinsen, K. *Samtalen, skjønnet og evidensen*. Oslo: Akribe
- Martinsen, K. (2003). *Omsorg, sykepleie og medisin*. (2.utg.) Oslo: Tano
- Mekki, T.E., Pedersen, S. (red.) (2007). *Sykepleieboken 1*. (3.utg.) Oslo: Akribe
- Molven, O. (2006). *Sykepleie og jus*. (2.utg) Oslo: Gyldendal akademisk
- Olsen, L.A., Rygg, L.Ø. (2004). *Praktisk legemiddelhåndtering*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Orem, D. (2001). *Nursing: concepts of practice*. (6th ed.) St.Louis: Mosby
- Orvik, A. (2004). *Organisatorisk kompetanse: i sykepleie og helsefaglig samarbeid*. Oslo: Cappelen akademisk
- Roy, C., Andrews H. A. (1999). *The Roy adaptation model*. (2nd ed.) Stamford: Appleton and Lange
- Skretkowicz, V. (red.) (1997). *Florence Nightingale Notater om sykepleie*. Samlede utgaver. Oslo: Universitetsforlaget
- Slettebø, Å. (2002). *Sykepleie og etikk*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Sortland, K. (2007). *Ernæring: mer enn mat og drikke*. (3.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis. Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Travelbee, J. (1999). *Mellommenneskelige forhold i sykepleien*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- von Krogh, G., Dale, C. (2007). *KPO-modellen: kvalitetssikring, problemløsning, omsorg: en teoribasert modell for dokumentasjon av sykepleie i EPJ*. Oslo: Akribe
- Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Basislitteratur - 2. år

- Almvik, A. Borge, L. (red) (2006) *Psykisk helsearbeid i nye sko*. Bergen: Fagbokforlaget
- Barth, T., Børtveit, T., Prescott, P. (2001). *Endringsfokusert rådgivning*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Bondevik, M. (2000). *De eldste eldre. Erfaringer og refleksjoner*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Bondevik, M., Nygaard, H.A. (red) (2006) *Tverrfaglig geriatri: en innføring*. (2.utg.) Bergen: Fagbokforlaget
- Bredland, E.L., Linge, O.A., Vik, K. (2002). *Det handler om verdighet. Ideologi og praksis i rehabiliteringsarbeid*. (2.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk.
- Eliopoulos, C. (2005). *Gerontological nursing*. (6th ed) Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Engedal, K. m. fl.(2002). *Makt og avmakt. Rettighetsbegrensninger og bruk av tvangstiltak i institusjoner og boliger for eldre*. Sem: Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens.
- Engedal, K., Haugen, P.K. (2005) *Demens. Fakta og utfordringer*. (4.utg.) Tønsberg: Aldring og helse
- Fastbom, J. (2002). *Eldre og legemidler*. Oslo: Kommuneforlaget
- Fjørtoft, A.K. (2006) *Hjemmesykepleie. Ansvar, utfordringer og muligheter*. Bergen: Fagbokforlaget
- Heap, K. (2002). *Samtalen i eldreomsorgen: kommunikasjon, minner, kriser og sorg*. (3.utg.) Oslo: Kommuneforlaget.
- Henriksen, J.O., Vetlesen, A.J. (2006). *Nærhet og distanse. Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker*. (3.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk
- Holan, S. (red). (2000). *Det nye livet. Svangerskap, fødsel og barseltid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hummelvoll J. K. (2004). *Helt – ikke stykkevis og delt. Psykiatrisk sykepleie og psykisk helse*. (6.utg.) Oslo: Gyldendal akademisk
- Karoliussen, M., Smebye, K.L. (1997). *Eldre, aldring og sykepleie*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget
- McCaffery, M., Beebe, A. (1996). *Smerter. Lærebok for helsepersonell*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Misvær, N., Oftedal, G. (red). (2006). *Håndbok for helsestasjoner 0 – 5 år*. (2.utg.) Oslo: Kommuneforlaget.

- Moen, A., Hellesø, R., Quivey, M., Berge, A. (2002). *Dokumentasjon og informasjonshåndtering: Faglige og juridiske utfordringer og krav til journalføring for sykepleiere*. Oslo: Akribes
- Mæland, J.G. (2005). *Forebyggende helsearbeid - i teori og praksis*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget
- Nord, R., Eilertsen, G., Bjerkreim, T. (red) (2005). *Eldre i en brytningstid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Pfeiffer, R. (2002). *Sykepleier og leder: den administrative og den faglige sykepleielederens funksjon*. Bergen: Fagbokforlaget
- Ranhoff, A.H., Schmidt, G., Ånstad, U. (red) (2007) *Sykehjemsmedisin. Håndbok i praktisk sykehjemsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget
- Rognsaa, A. (2003). *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*. (2.utg.) Oslo: Universitetsforlaget
- Ruyter, K.W., Førde, R., Solbakk, J.H. (2000). *Medisinsk etikk. En problembasert tilnærming*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Skaug, E-A., Andersen, I.D. (2005) *Beslutningsprosessen i sykepleie*. I: Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F., Skaug, E-A. (red.) *Grunnleggende sykepleie, bind 1*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Snoek, J. E., Engedal, K. (2004). *Psykatri. Kunnskap, forståelse, utfordringer*. (2.utg.) Oslo: Akribes
- Tveiten, S. (2001). *Pedagogikk i sykepleiepraksis*. Bergen: Fagbokforlaget
- Vatne, S. (2006). *Korrigerer og anerkjenner: relasjonens betydning i miljøterapi*. Oslo: Gyldendal akademisk
- von Krogh, G. (2005). *Begreper i psykiatrisk sykepleie – sykepleiediagnoser, ønsket pasientstatus og sykepleieintervensjoner*. (2.utg.) Bergen: Fagbokforlaget.
- Wekre, L.L., Vardeberg, K. (red.) (2004) *Lærebok i rehabilitering - når livet blir annerledes*. Bergen: Fagbokforlaget
- Økland, T., Glavin, K. (2005). *På ungdoms premisser: Helsestasjon for ungdom*. Oslo: Akribes
- Aasgaard, T. (2006). *Musikk i helsefag: fysioterapi, ergoterapi og sykepleie*. I: Aasgaard, T. (red) *Musikk og helse*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Anbefalt litteratur

Bøker og artikler

American Academy of Pediatrics (AAP), (2005). Breastfeeding and the Use of Human Milk. *Pediatrics*, 115 (2), p.496-506.

Andersen, A. J. W., Karlsson, B. (red). (1998). *Psykiatri i endring. Forståelse og perspektiv på klinisk arbeid*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Austgard, K. (2002). *Omsorgsfilosofi i praksis: å tenke med filosofen Kari Martinsen i sykepleien*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag

Backer, JH. (2006). The symptom experience of patients with Parkinson's disease. *J Neurosci Nurs*, 38(1):51-7.

Berg-Smith, S.M., Stevens, V.J, Brown, K.M. et al. (1999). A brief motivational intervention to improve dietary adherence in adolescents. *Health Education Research*, 14, 3:399-410

Bjørk, I.T., Helseth, S., Nortvedt, F. (red). (2002). *Møte mellom pasient og sykepleier*, Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Brudal, LF. (2000). *Psykiske reaksjoner ved svangerskap, fødsel og barseltid*. Bergen: Fagbokforlaget.

Bugge, K.E. (2006). *Støtte til mestring i sorg for barn, ungdom og deres familier*. HiO-rapport, nr.10, isbn 82-579-4494-7

Cappelen, T.P., (2004). "Dobbeltdiagnosepasienter – en interessant målgruppe for sykepleiere?" *Sykepleien* nr 1.

Christensen, T.B., Onstad, S. (2003). Tvangsbehandling med legemidler i en psykiatrisk akuttavdeling. *Tidsskrift for den norske lægeforening*, 123: 921-4

Degnæs, B. (2003). *Året med tusen dager*. Oslo: Gyldendal

Detsky, A.S. et al. (1987). What is subjective global assessment of nutritional status? *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*. Vol 11, Issue 1, p. 8-13

Dodd, M. et al. (2001). Advancing science of symptom management. *Journal of Advanced Nursing*, 33(5), s.668-676

Dyregrov, A. (2000). *Barn og traumer. En håndbok for foreldre og hjelpere*. Bergen: Fagbokforlaget.

Eknes, J., Jansson, C., Bakken, TL., Larsen, KE, Stordal, M.O. (2005). Mange kan få det bedre. EMBLA, nr.4 <http://www.frifagbevegelse.no/embla-fontene/article1908162.ece>

Elstad, A.K. (1988) *Maria, Maria*. Oslo: Aschehoug

Eriksen, H-M., Elstrøm, P., Harthug, S., Akselsen, P.E. (2005). "Smittevern i helseinstitusjoner for eldre". *Tidsskrift For Norsk Lægeforening*, 125: 1835-7

Fiscella, K., Williams, D. (2004). "Health Disparities Based on Socioeconomics Ineqities: Implications for Urban Health Care", *Academic Medicine*, Vol.79, no. 12: 1139-1147

Gjengedal, E., Hanestad, B. R. (red.) (2001). *Å leve med kronisk sykdom. En varig kursendring*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Grøholt, B. et al. (2001). *Lærebok i barnepsykiatri*. Oslo: Universitetsforlaget.

Harboe, E., Reiersen, R., Holberg-Petersen, M., Natås, O.B. (2003) Smitte med meticillinresistente gule stafylokokker til pleiepersonalet i hjemmesykepleien. I: *Tidsskrift For Norsk Lægeforening*, nr.3, 123: 319-21

Haugen, P. K., Kruger, R.E. (1999). *Din tanke er din skjebne: Sol Seim og hennes forskning*. Oslo: Akribe.

Heggdal, K. (2006) *Sykepleiedokumentasjon*. Oslo: Gyldendal akademisk

Helseth, S. (2001). Psykososialt arbeid på helsestasjonen. I: *Vård i Norden*. Vol.21 No 2 s. 16-20.

Helseth, S. (2001). Livskvalitet hos barn. Livskvalitet som styrende begrep i helsefremmende og forebyggende arbeid blant barn. I: *Vård i Norden*. Vol.21 (1) s.40-44.

Henriksen, T., Haugen, G., Bollerslev, J., Kolset, SO., Drevon, CA., Iversen, PO., Clausen, T. (2005). Ernæring i fosterlivet og fremtidig helse. *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 125 (4), s.442-444.

Hofseth, C., Norvoll, R. (2003). *Kommunehelsetjenesten - gamle og nye utfordringer: en studie av sykepleietjenesten i sykehjem og hjemmesykepleien* (No.STF78 A033501). Oslo: SINTEF Unimed.

Hundeide, K. (1995) Kulturell variasjon og oppdragelse av barn. I: *Tidsskrift for norsk psykologforening*. Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo, (32), s.745-754

Haavet, O.R. (red) (2005). *Ungdomsmedisin*. Oslo: Universitetsforlaget

Kalseth, B., Midttun, L., Paulsen, B., Nygård, L. (2004). *Utviklingstrekk i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten - oppgaveutvikling og samspill*. Oslo: SINTEF Helse.

Jenum AK, Lorentzen C, Anderssen SA, et al. (2003). Promoting physical activity in a multi ethnic district - methods and baseline results of a pseudo-experimental intervention study. *Eur J Cardiovasc Prev Rehabil.*, 10(5):387-396.

- Kirkevold, M. (1998). *Sykepleieteorier - analyse og evaluering*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kirkevold, M., Ekern, K. S. (red.) (2001). *Familien i sykepleiefaget*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Langer, J.W. (2004). *Alternativ behandling. Metoder og virkninger*. Cappelen Forlag AS
- Malmedal, W.(1999). *Sykehjemmets skyggesider. Når beboere i sykehjem utsettes for krenkelser og overgrep*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Markussen, K.(2004). Lesing og vurdering av forskningsartikler. *Tidsskriftet Sykepleien*, 92(6), s.40 – 44.
- Martinsen, K. (2006). *Care and vulnerability*. Oslo: Akribe
- Mathisen, J. (2006) *Sykepleiehistorie: ideer, mennesker, muligheter*. (2.utg). Oslo: Gyldendal akademisk
- Mehlum, L. (red).(1999). *Tilbake til livet*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Miller & Rollnick (2002). *Motivational Interviewing: Preparing people to change addictive behaviour*. New York: Guilford Press
- Myhrvold, T. (2003).The exclusion of the other: challenges to the ethics of closeness. *Nursing Philosophy*, vol. 4, s. 33-43. www.blackwellpublishing.com/journals/nup
- Osborne RH, Buchbinder R, Ackerman IN. (2006). Can a disease-specific education program augment self-management skills and improve Health-Related Quality of Life in people with hip or knee osteoarthritis? *BMC Musculoskelet Disord.*, 30;7:90.
- Pedersen, W. (2005). *Nye seksualiteter*. Oslo: Universitetsforlaget
- Peery, J., Galloway, S., Bottoff, J., Nixon, S. (2005). Nurse – patient communication in dementia. I: *Journal of Gerontological Nursing*. April, s. 43-52
- Polit, D.F., Beck, C.T. (2004). *Nursing Research. Principles and Methods*. (7.ed) Philadelphia, Pa.: Lippincott Williams & Wilkins
- Repstad, P. (2004). *Sosiologiske perspektiver for helse- og sosialarbeidere*. Oslo: Tano Aschehoug
- Ribu, L.,Wahl, A. (2004). Living with diabetic foot ulcers: a life of fear, restrictions, and pain. *Ostomy Wound Manage* 50(2): 57-67.
- Ribu, L, Hanestad, B, Moum, T, Birkeland, K, Rustoen, T. (2006). A comparison of the health-related quality of life in patients with diabetic foot ulcers, with a diabetes group and a nondiabetes group from the general population. *Qual Life Res*. 2007 Mar;16(2):179-89. E pub 2006 Nov 8.

Rognstad, S., Straand, J. (2004). Vet fastlegen hvilke medisiner hjemmesykepleien gir pasientene. *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening*, 6(124), 810-812.

Ruggerio, L (2000) Helping people with diabetes change behaviour: from theory to practice. *Diabetes Spectrum*, 13(3):125-139

Rustøen, T. (2001). *Håp og livskvalitet – en utfordring for sykepleieren?* Oslo: Gyldendal akademisk

Rustøen T, Wahl AK, Hanestad BR, Lerdal A, Paul S, Miaskowski C. (2005). Age and the Experience of Chronic Pain: Differences in Health and Quality of Life Among Younger, Middle-Aged, and Older Adults. *Clin J Pain*. 21:513-523.

Schiøtz, A.(2003). *Folkets helse, landets styrke 1850-2003*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sinclair VG, Scroggie J. (2005). Effects of a cognitive-behavioral program for women with multiple sclerosis. [*J Neurosci Nurs*](#), 37(5):249-57, 276.

Smebye, K.L., Rokstad, AM.M. (red) (2007) *Personer med demens. Møte og samhandling*. Oslo: Akribe (utgis september 2007)

Stabell, A. (2003). Beboernes avhengighet og uavhengighet – pleiepersonalets dilemma? *Norsk tidsskrift for sykepleieforskning*, nr.4, s.260-280

Steen,T. (red) (2005). *Asylet*. Oslo: Aschehoug

Varvin, S. (2003). *Flukt og eksil. - Traume, identitet og mestrings*. Oslo: Universitetsforlaget

von Krogh, G., Dale, C. (2001). Klassifikasjonssystemer i sykepleie. I: Gjengedal, E., Jakobsen, R. (red). *Sykepleie – praksis og utvikling*. Cappelen Akademisk Forlag

Watando, A., Ebihara, S., Ebihara, T., Okazaki, T., Takahashi, H., Asada, M., Sasaki, H. (2004). "Daily Oral Care and Cough Reflex Sensitivity in Elderly Nursing Home Patients." *Chest*, 126, 4.Oct.

Willman, A., Stoltz, P. (2003) *Evidensbaseret sygepleje - en bro mellom forskning og klinisk virksomhed*. København: Gads forlag

Aakerholt, A. (2006). Rus og psykisk lidelse – faglige og organisatoriske utfordringer. *Tidsskrift for Psykisk helsearbeid* nr.3 Vol.3

Aambø, A. (2004). *LOS: løsningsorienterte samtaler*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Lover, forskrifter, plandokumenter, retningslinjer, veiledere, osv.

Claudi, et al. (2000). *Kvalitetsutvikling av diabetesomsorgen. NSAMs handlingsprogram for diabetes i allmennpraksis*.

Forskrift om etablering av tvungen psykisk helsevern mv. <http://www.lovdato.no/>

Forskrift om tvungen psykisk helsevern uten døgnopphold i institusjon
<http://www.lovdato.no/>

Forskrift om individuell plan etter helselovgivningen og sosialtjenesteloven
<http://www.lovdato.no/>

Forskrift om bruk av tvangsmidler for å avverge skade i institusjoner for
døgnopphold innenfor det psykiske helsevernet <http://www.lovdato.no/>

Forskrift om lovbestemt sykepleietjeneste i kommunens helsetjeneste
<http://www.lovdato.no/>

Forskrift om legemiddelforsyningen m.v. i den kommunale helsetjeneste
<http://www.lovdato.no/>

Forskrift om sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie
<http://www.lovdato.no/>

Forskrift om habilitering og rehabilitering <http://www.lovdato.no/>

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov av 19.
november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov av 13. desember
1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. <http://www.lovdato.no/>

Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons-
og skolehelsetjenesten <http://www.lovdato.no/>

Forskrift om miljørettet helsevern <http://www.lovdato.no/>

Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykiatriloven).
<http://www.lovdato.no/>

Lov om helsepersonell. <http://www.lovdato.no/>

Lov om helsetjenesten i kommunene (Kommunehelsehelsetjenesteloven – khl)
<http://www.lovdato.no/>

Lov om sosiale tjenester mv. (Sosialtjenesteloven). <http://www.lovdato.no/>

Lov om vern mot smittsomme sykdommer (Smittevernloven) <http://www.lovdato.no/>

Nasjonalt folkehelseinstitutt (2004) *Nasjonal veileder for håndhygiene*.

Norsk folkehelseinstitutt (2006) 2005 *Årsrapport helseinstitusjoner for eldre*.

NSF (2007). *Dokumentasjon av sykepleie i elektronisk pasientjournal*. En veileder fra
NSFs Faggruppe for IKT og dokumentasjon. 3.utg. Oslo: Februar 2007

Næss, Ø., Rognerud, M., Strand, B.H. (2007) *Sosial ulikhet i helse. En faktarapport*. Nr.1. Oslo: Folkehelseinstituttet

Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse (2003) ... sammen om psykisk helse... <http://www.regjeringen.no/>

Rådet for psykisk helse (2007) *Psykisk helse i et flerkulturelt samfunn*

St.meld.nr.20 (2006-2007) *Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller*. <http://www.regjeringen.no>

St. meld. Nr 21 (1998-99). *Ansvar og meistring. Mot ein heilskapeleg rehabiliteringspolitikk* <http://www.regjeringen.no/>

St.meld. 25 (1996-97). *Åpenhet og helhet. Om psykiske lidelser og tjenestetilbudene*. <http://www.regjeringen.no/>

St.meld.nr.16 (2002-2003). *Resept for et sunnere Norge. Folkehelsepolitikken*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet. <http://www.regjeringen.no/>

Oppslagsverk

Andersen, B.M. (2006) (red) *Håndbok i hygiene og smittevern – sykehjem og langtidsinstitusjoner*. Avdeling for hygiene og smittevern - Ullevål universitetssykehus og Høyskolen Diakonova

Dochterman, J.M., Bulechek, G.M. (2006). *Klassifikasjon av sykepleieintervensjoner*. Oslo: Akribe

Martinsen, T.E., Arntzen, K. (2006). *Prosedyrekunnskap i sykepleien*. (5.utg.) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

NANDA (editorial committee Marjory Gordon et al). *NANDA sykepleiediagnoser: definisjoner og klassifikasjon*. Oslo: Akribe

Stordalen, J. (2003). *Praktiske sykepleieferdigheter*. Bergen: fagbokforlaget.

Nettsteder, elektroniske ressurser, osv

PPS - Praktiske Prosedyrer i sykepleietjenesten. Standardisert elektronisk prosedyreverk for sykepleiertjenesten. Alle 2. årsstudenter har brukerlisens. Programmet nås via Fronter

Pensum til dagseksamen i sykdomslære – 2. år

Wyller, V.B. (2005). *Det friske og det syke mennesket., bind I-VI*. Oslo: Akribe

Bind 1 (DSM): Kap. 1, 2, 3, 4

Bind 4 (DSM): Kap. 12, 13, 14, 15, 16

Bind 5 (DSM): Kap. 17

Bind 6 (DSM): Kap. 23